EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 21. 4. 2021
COM(2021) 199 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU

o doložkách o preskúmaní v smerniciach 2013/34/EÚ, 2014/95/EÚ, a 2013/50/EÚ

{SWD(2021) 81 final}

Úvod

V tejto správe sa skúmajú doložky o preskúmaní obsiahnuté v rôznych právnych predpisoch EÚ o povinnom zverejňovaní finančných alebo nefinančných informácií spoločností.

Skúmajú sa v nej predovšetkým tieto doložky o preskúmaní:

- smernica 2013/34/EÚ([1]) (smernica o účtovníctve):
  - článok 36 ods. 9 – Režim finančného výkazníctva mikropodnikov,
  - článok 3 ods. 13 – Účinok inflácie na kritériá veľkosti MSP,
  - článok 48 – Správa o platbách vládam zo strany ťažobného alebo drevospracujúceho priemyslu,
- smernica 2014/95/EÚ([2]) (smernica o zverejňovaní nefinančných informácií, ktorou sa mení smernica o účtovníctve):
  - článok 3 – Zverejňovanie nefinančných informácií niektorými subjektmi verejného záujmu,
- smernica 2013/50/EÚ([3]) (ktorou sa mení smernica o transparentnosti):
  - článok 5 – Požiadavky na zverejňovanie pre emitentov cenných papierov kótovaných na regulovaných trhoch EÚ.

V náležitých prípadoch sa zohľadnili zistenia z kontroly vhodnosti (hodnotenia) právnych predpisov upravujúcich uverejňovanie pravidelných správ s finančnými a nefinančnými informáciami spoločností vykonanej Komisiou. Pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý je výsledkom tejto kontroly vhodnosti, tvorí prílohu k tejto správe([4]).

---

[1] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Ú. v. EÚ L 182, 29.6.2013, s. 19).

[2] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ z 22. októbra 2014, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami (Ú. v. EÚ 330, 15.11.2014, s. 1).

[3] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/50/EÚ z 22. októbra 2013, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/109/ES o harmonizácii požiadaviek na transparentnosť v súvislosti s informáciami o emitentoch, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/71/ES o prospekte, ktorý sa zverejňuje pri verejnej ponuke cenných papierov alebo ich prijatí na obchodovanie, a smernica Komisie 2007/14/ES, ktorou sa stanovujú podrobné pravidlá implementácie určitých ustanovení smernice 2004/109/ES (Ú. v. EÚ L 294, 6.11.2013, s. 13).

[4] Táto správa nie je zhrnutím pracovného dokumentu útvarov Komisie o kontrole vhodnosti.

Režim výkazníctva mikropodnikov

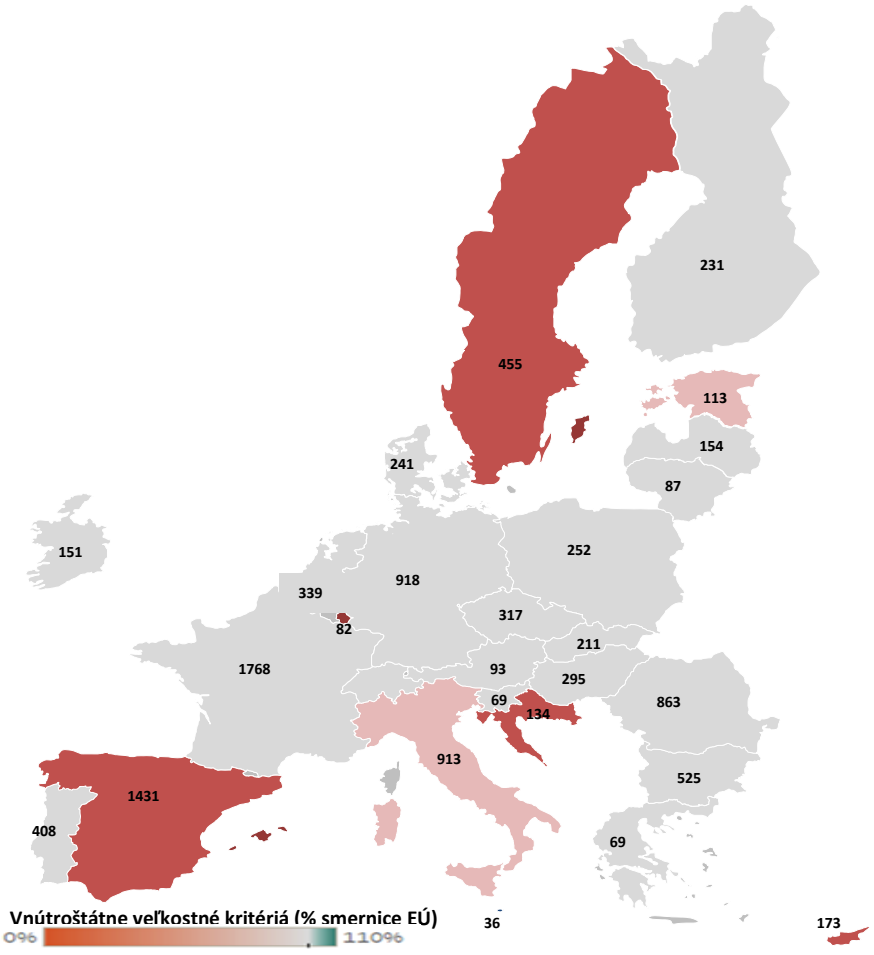
Doložka o preskúmaní: smernica 2013/34/EÚ (smernica o účtovníctve) – článok 36 ods. 9

Osobitný režim výkazníctva pre mikropodniky zavedený v roku 2012 povoľuje značné zjednodušenie výkazníctva na základe únijného vymedzenia pojmu mikropodnikov a viacerých možností poskytnutých členských štátom. Vykonávajúce členské štáty vo všeobecnosti využili následnú revíziu smernice o účtovníctve vykonanú v roku 2013 na to, aby toto zjednodušenie zaviedli od účtovného roku 2016.

Počet mikropodnikov

V roku 2016 bolo v EÚ27 13,5 milióna spoločností s ručením obmedzeným, ktoré patrili do rozsahu pôsobnosti smernice o účtovníctve. Podľa veľkostných kritérií smernice tvorili mikropodniky z tohto počtu 11,1 milióna (82 %). Na obrázku 1 je znázornený počet mikropodnikov v jednotlivých členských štátoch.

Obrázok 1 – Počet mikropodnikov v EÚ v roku 2016 (v tisícoch)

Zdroj: CEPS na základe údajov databázy Orbis Europe – 2016

Poznámka: Na mape je znázornený počet mikropodnikov v každom členskom štáte pri uplatnení veľkostných kritérií podľa smernice o účtovníctve. Farebný kód vyjadruje, kde sa vnútroštátne veľkostné kritériá odchyľujú od práva EÚ, a to ako podiel veľkostných kritérií smernice o účtovníctve. Svetlosivá farba znamená nulový účinok.

Šesť členských štátov (Cyprus, Španielsko, Chorvátsko, Luxembursko, Malta a Švédsko) osobitne neuznáva mikropodniky na účely podnikového výkazníctva. Z 21 členských štátov, ktoré uznávajú mimoriadne zjednodušený mikrorežim pre mikropodniky, 20 dôsledne uplatňuje veľkostné kritériá smernice. Dva členské štáty (Estónsko a Taliansko) používajú nižšie veľkostné kritériá, ako sú uvedené v smernici. V EÚ je tak 8,6 milióna spoločností uznaných za mikropodniky, čo predstavuje 78 % z celkového počtu mikropodnikov uznaných smernicou.

Zjednodušenie a zníženie administratívnych nákladov

Mikropodnikom sa ich príslušné režimy výkazníctva zjednodušili v rôznej miere v závislosti od práva v každom členskom štáte. Pri možnostiach najnepriaznivejšieho vývoja (žiadna kategorizácia mikropodnikov, nepatrné zjednodušenie) musí mikropodnik dodržiavať režim výkazníctva vzťahujúci sa na malé podniky([5]).

Právo EÚ umožňuje členským štátom zjednodušiť režim pre malé podniky a viacerými spôsobmi ho prispôsobiť ich potrebám. V takomto prípade si mikropodniky môžu zvoliť jednu alebo viaceré z týchto možností:

- zostavovať mimoriadne skrátenú súvahu a výkazy ziskov a strát,
- v poznámkach poskytovať len minimálne množstvo informácií,
- nepodávať správu o hospodárení,
- nepodstupovať audit,
- mať osobitný režim zverejňovania (systém jednotného kontaktného miesta, len súvaha),
- nepočítať a nevykazovať koncoročné výdavky budúcich období.

Dvadsaťdva členských štátov, ktoré uznávajú mikropodniky, využíva tieto možnosti v rozličnej miere. Podľa odhadov Centra pre európske politické štúdie (CEPS) 13 členských štátov zaviedlo pomerne jednoduchý režim (62 % oprávnených spoločností) a deväť členských štátov ponúka len obmedzené zjednodušenie (38 %)([6]).

Najpopulárnejšími prvkami mikrorežimu sú menší počet poznámok a zjednodušené štruktúry súvahy a výkazov ziskov a strát. Päť členských štátov ponúka riešenia v podobe jednotných kontaktných miest (napr. len jedno podanie daňového priznania). Len dva členské štáty oslobodzujú mikropodniky od vykazovania koncoročných výdavkov budúcich období.

Zdá sa, že väčšina mikropodnikov nevie o existencii mimoriadne zjednodušeného režimu alebo ak o nej vie, neuplatňuje ho v praxi zo zotrvačnosti. Je možné, že účtovníci([7]) nezohrali svoju úlohu vo zvyšovaní informovanosti o zjednodušení a/alebo v jeho zavádzaní,

[5] „Malý režim“ je menej zložitý ako režim výkazníctva vzťahujúci sa na väčšie spoločnosti alebo subjekty verejného záujmu. Je to preto, že obmedzuje množstvo informácií, ktoré sa majú uvádzať v poznámkach k požadovanej účtovnej závierke, a upúšťa od požiadaviek na správu o hospodárení a audit.

[6] Pozri index zníženia zaťaženia pre každý členský štát, *Štúdia o účtovnom režime mikropodnikov s ručením obmedzeným* – CEPS – máj 2019, s. 38.

[7] Externého účtovníka využíva 72 % mikropodnikov, ktoré sa zúčastnili na prieskume CEPS.

v dôsledku čoho mikropodniky nevyužívajú všetky výhody plynúce zo zjednodušenia, napríklad významné zníženie odmien pre externých účtovníkov([8]).

Na základe toho sa odhaduje, že v prípade 8,6 milióna dotknutých mikropodnikov predstavujú aktuálne úspory opakujúcich sa nákladov 79 miliónov EUR ročne ([9]) po vynaložení jednorazových počiatočných nákladov vo výške 20 miliónov EUR ([10]).

Ak by všetky členské štáty v plnej miere zjednodušili výkazníctvo a všetky spoločnosti by o tom boli plne informované, odhadované úspory nákladov 11,1 milióna mikropodnikov by mohli dosahovať výšku 1 020 miliónov EUR ročne([11]) po vynaložení jednorazových počiatočných nákladov vo výške 255 miliónov EUR([12]).

Záver

Od roku 2013 smernica o účtovníctve vo veľkej miere chráni mikropodniky pred nadmerným zaťažením. Dôvodom je, že od nich nemožno vyžadovať vykazovať viac informácií ako od malých podnikov. V súčasnosti je v EÚ uznaných za mikropodniky 78 % z nich. Znamená to, že využívajú výhody ešte zjednodušenejšieho režimu výkazníctva, a to vďaka tomu, že väčšina členských štátov využila možnosti zjednodušenia, ktoré sa poskytujú v smernici. Miera zjednodušenia sa môže v jednotlivých členských štátoch veľmi líšiť. Toto čiastočne vysvetľuje, prečo úspory nákladov dosahujú len zlomok svojho plného potenciálu. Ďalším dôvodom je podľa všetkého skutočnosť, že samotné spoločnosti nevedia o zmenách alebo sa im bránia. Tým sa oslabuje vplyv zjednodušenia. Komisia naliehavo vyzýva členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby v plnej miere uznali všetky mikropodniky v EÚ za mikropodniky, a tak v čo najväčšej miere zjednodušili ich režim výkazníctva a zvýšili informovanosť o možnostiach tak urobiť.

---

[8] Zdroj: CEPS.

[9] Aktuálne zníženie pretrvávajúceho zaťaženia za rok: 8,6 milióna mikropodnikov (podľa vnútroštátnych veľkostných kritérií a zavedeného režimu) * 20 % vykazuje samostatne a vie o mimoriadne zjednodušenom režime * 50 % uplatňuje mimoriadne zjednodušený režim * *6,0 usporených hodín* * priemerný hodinový zárobok 15,28 EUR = 79 miliónov EUR. Výpočty útvarov Komisie vychádzajúce z údajov CEPS.

[10] Aktuálne jednorazové náklady: 8,6 milióna mikropodnikov (podľa vnútroštátnych veľkostných kritérií a zavedeného režimu) * 20 % vykazuje samostatne a vie o mimoriadne zjednodušenom režime * 50 % uplatňuje mimoriadne zjednodušený režim * *1,5 usporenej hodiny* * priemerný hodinový zárobok 15,28 EUR = 20 miliónov EUR. Výpočty Komisie vychádzajúce z údajov CEPS.

[11] Potenciálne zníženie pretrvávajúceho zaťaženia za rok: 11,1 milióna mikropodnikov (veľkostné kritériá smernice o účtovníctve) * *6,0 usporených hodín* * priemerný hodinový zárobok 15,28 EUR = 1 020 miliónov EUR.

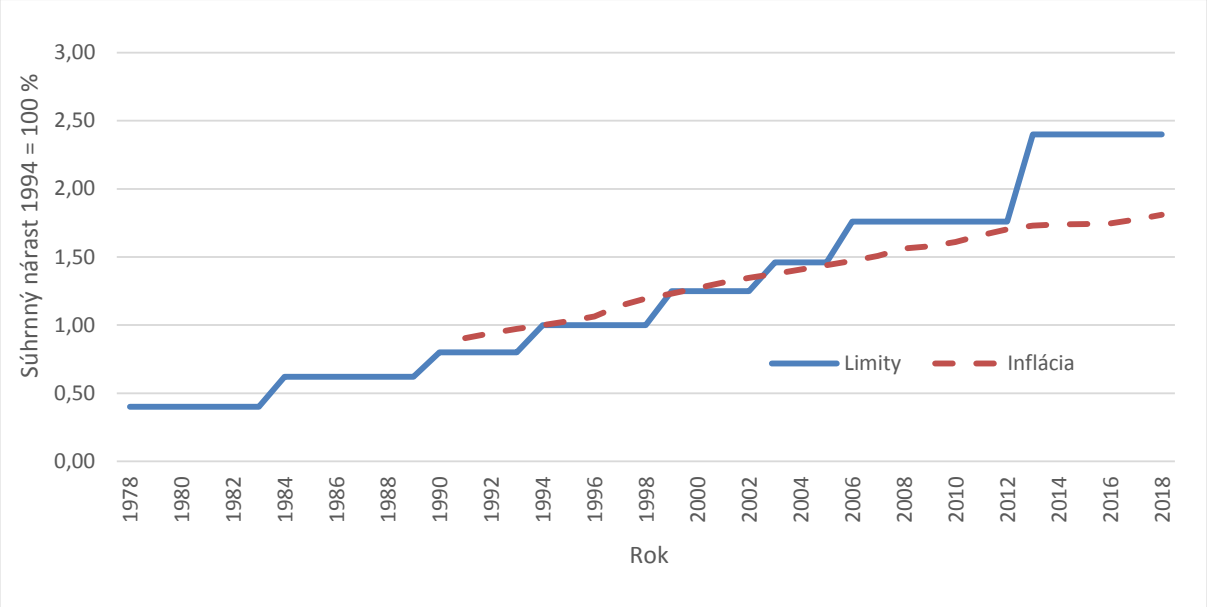
[12] Potenciálne jednorazové náklady: 11,1 milióna mikropodnikov (veľkostné kritériá smernice o účtovníctve) * *1,5 usporenej hodiny* * priemerný hodinový zárobok 15,28 EUR = 255 miliónov EUR.

Úprava kritérií veľkosti MSP o infláciu

Doložka o preskúmaní: smernica 2013/34/EÚ (smernica o účtovníctve) – článok 3 ods. 13

Veľkostné kritériá v smernici o účtovníctve sa od prvého prijatia smernice v roku 1978 pravidelne revidujú. Revízie odrážajú infláciu v priebehu rokov a niekedy viac než to. Uvedený obrázok znázorňuje vývoj situácie:

Obrázok 2 – Vývoj kritérií monetárnej veľkosti MSP v smernici o účtovníctve

Zdroj: Európska komisia – referenčný bod: kritériá malej veľkosti (obrat/celková bilančná suma) – východiskový bod 1,00 v roku 1994

V roku 2013 sa v smernici o účtovníctve([13]) zaviedla povinnosť Komisie preskúmať a v relevantných prípadoch zmeniť veľkostné kritériá vymedzením kategórií spoločností (mikropodniky, malé, stredné, veľké) najmenej každých päť rokov, aby sa zohľadnili účinky inflácie (v delegovaných aktoch). Cieľom toho je právnymi predpismi EÚ zachovať *status quo*, t. j. zabrániť situácii, keď budú v dôsledku inflácie najmä mikropodniky a malé spoločnosti nechtiac nútené riadiť sa náročnejšími režimami účtovníctva vzťahujúcimi sa na väčšie spoločnosti.

Zemepisná oblasť

V smernici sú kritériá veľkosti podniku vyjadrené v eurách. **Eurozóna** (Belgicko, Cyprus, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Malta, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko a Taliansko) predstavuje 74 % spoločností EÚ([14]).

Pokiaľ ide o členské štáty **mimo eurozóny** (Bulharsko, Česko, Dánsko, Chorvátsko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko a Švédsko), pri transpozícii kritérií smernice vyjadrených

[13] Článok 3 ods. 13.

[14] Zdroj: CEPS/Komisia. Lotyšsko vstúpilo do eurozóny v roku 2014 a Litva v roku 2015. V tomto prieskume sa použili údaje Eurostatu o eurozóne pozostávajúcej z týchto krajín. Nevykonali sa žiadne osobitné prehodnotenia.

v eurách do svojho vnútroštátneho práva by tieto krajiny museli upraviť veľkostné kritériá svojich národných spoločností v závislosti od výmenných kurzov voči ich príslušnej mene.

Pokiaľ ide o krajiny patriace do Európskeho hospodárskeho priestoru (Nórsko, Island a Lichtenštajnsko), za bežných okolností by tieto krajiny takisto museli uvažovať o úprave veľkostných kritérií svojich národných spoločností.

Inflácia

Počas 7 rokov od 1. januára 2013 do 31. decembra 2019 dosiahla kumulovaná inflácia 6,4 % v eurozóne a 7,5 % v EÚ27([15]).

Úprava veľkostných kritérií

Veľkostné kritériá upravené o 6,4 %, aby sa zohľadnila inflácia, by boli takéto (pred zaokrúhlením nahor):

Obrázok 3 – Limit pre MSP v smernici o účtovníctve, aktuálny a upravený o 6,4 % infláciu

		Súvaha	Obrat
Mikropodniky			
	Aktuálny	350 000 €	700 000 €
	Upravený zaokrúhlený	372 400 €	744 800 €
Malé podniky (spodná hranica)			
	Aktuálny	4 000 000 €	8 000 000 €
	Upravený zaokrúhlený	4 256 000 €	8 512 000 €
Malé podniky (horná hranica)			
	Aktuálny	6 000 000 €	12 000 000 €
	Upravený zaokrúhlený	6 384 000 €	12 768 000 €
Stredné/veľké podniky			
	Aktuálny	20 000 000 €	40 000 000 €
	Upravený zaokrúhlený	21 280 000 €	42 560 000 €

Zdroj: Európska komisia

Zaokrúhlenie sa v tomto štádiu javí ako nevyhnutné na zaistenie funkčných, jednoduchých a zmysluplných kritérií veľkosti spoločností. Pri zaokrúhlení by sa mal zachovať násobok dvoch zavedený zákonodarcom pre obrat v porovnaní s celkovou bilančnou sumou. Zaokrúhlenie nahor by sa malo prispôsobiť pri každom veľkostnom kritériu, aby sa zaistili zmysluplné výsledky, ktoré by presne odrážali infláciu so značným zaokrúhlením nahor.

Navrhuje sa uplatnenie týchto pravidiel pre zaokrúhľovanie: i) veľkostné kritériá mikropodnikov – nahor na najbližších 25 000; ii) malých podnikov – nahor na najbližších 100 000; iii) stredných/veľkých podnikov – nahor na najbližších 500 000.

[15] Zdroj: Eurostat, všetky položky, HICP – 2015 východiskový bod 100.

Nasledujúca tabuľka obsahuje zaokrúhlené veľkostné kritériá, ktoré by vyplynuli z úpravy o infláciu k decembru 2019, vyjadrené v absolútnych hodnotách a ako percentuálny nárast súčasných veľkostných kritérií.

Obrázok 4 – Limit pre MSP v smernici o účtovníctve, aktuálny v porovnaní s limitom upraveným o 6,4 % infláciu a zaokrúhlenie

		Súvaha	Obrat
Mikropodniky			
	Aktuálny	350 000 €	700 000 €
	Upravený zaokrúhlený	375 000 €	750 000 €
	Výsledná % hodnota	*7,1 %*	*7,1 %*
Malé podniky (spodná hranica)			
	Aktuálny	4 000 000 €	8 000 000 €
	Upravený zaokrúhlený	4 300 000 €	8 600 000 €
	Výsledná % hodnota	*7,5 %*	*7,5 %*
Malé podniky (horná hranica)			
	Aktuálny	6 000 000 €	12 000 000 €
	Upravený zaokrúhlený	6 400 000 €	12 800 000 €
	Výsledná % hodnota	*6,7 %*	*6,7 %*
Stredné/veľké podniky			
	Aktuálny	20 000 000 €	40 000 000 €
	Upravený zaokrúhlený	21 500 000 €	43 000 000 €
	Výsledná % hodnota	*7,5 %*	*7,5 %*

Zdroj: Európska komisia

Ako vyplýva z tabuľky, zaokrúhlenie vedie k nárastu veľkostných kritérií o 6,7 % až 7,5 %. Táto hodnota sa primerane približuje plánovanej miere inflácie a je jednotná pre každé veľkostné kritérium. Uvedené veľkostné kritériá sa preto používajú ako pevný základ pre analýzu vplyvov.

Analýza vplyvov v eurozóne

Analýza vplyvov je zameraná na povinnosti členských štátov a ich vplyv na spoločnosti [stratifikácia podľa veľkosti([16]), nákladov] v eurozóne. Analýza sa vykonala podľa jednotlivých členských štátov, pričom na súčasné vnútroštátne kritériá a pravidlá zaokrúhľovania v každom členskom štáte sa uplatnila miera inflácie 6,4 %. Predpokladalo sa, že všetky členské štáty upravia svoje veľkostné kritériá napriek slobode, ktorú dostanú([17]), a tak uvedú vyššiu hranicu vplyvov. V dôsledku nedostatku zmysluplných údajov nebolo možné posúdiť vplyv na Cyprus.

[16] Na základe údajov databázy ORBIS a *Štúdie o účtovnom režime mikropodnikov s ručením obmedzeným* – CEPS – 2019. Odhadované vplyvy na základný súbor boli vypracované pre každý členský štát v eurozóne na základe vnútroštátnych veľkostných kritérií a s uplatnením primeraného zaokrúhlenia.

[17] Členské štáty môžu byť len čiastočne donútené revidovať svoje vnútroštátne veľkostné kritériá. V smernici sa poskytuje rad možností pre kritériá malej veľkosti. Len deväť členských štátov eurozóny (ktoré uplatňujú spodnú hranicu rozpätia) by bolo donútených vykonať úpravy o infláciu. Predstavujú tretinu malých

- Mikropodniky

  Mikrorežim je možnosť, ktorú členské štáty majú. Odhaduje sa, že úprava veľkostných kritérií by nemala žiadny vplyv na členské štáty eurozóny, ktoré nemajú žiadnu kategóriu mikropodnikov alebo mikrorežim (Cyprus, Španielsko, Luxembursko a Malta). Pokiaľ ide o ostatné členské štáty eurozóny, úprava kritérií veľkosti mikropodnikov o infláciu by spôsobila, že približne 77 000 spoločností (vyššia hranica) by už nebolo považovaných za malé podniky, ale za mikropodniky. Ďalej v texte sa nachádza zhrnutie potenciálnych úspor nákladov.

- Malé spoločnosti

  Úpravou o infláciu by sa znížil počet malých podnikov v eurozóne približne o 61 000, a to najmä preto, že zo 77 000 z nich by sa stali mikropodniky, čo by čiastočne vykompenzovalo približne 16 000 stredných podnikov, ktoré by sa stali malými podnikmi.

  Ak by sa zo 77 000 malých podnikov stali mikropodniky, dosiahli by celkové úspory nákladov v priemernej výške 7 miliónov EUR([18]). Ďalej v texte sa nachádza zhrnutie potenciálnych úspor nákladov stredných podnikov.

- Stredné a veľké podniky

  Ako vyplýva z uvedeného, počet stredných/veľkých podnikov by klesol približne o 16 000 v dôsledku zmeny stredných/veľkých podnikov na malé, čo by viedlo k celkovému zníženiu ročných nákladov týchto spoločností na dodržiavanie predpisov približne o 63 miliónov EUR([19]).

  V tejto kategórii by sa z približne 4 000 veľkých podnikov stali stredné podniky([20]). Odhaduje sa, že by pocítili len minimálne účinky na svoj režim výkazníctva: možno menej poznámok, možné oslobodenie od požiadavky viesť konsolidovanú účtovnú závierku, pravdepodobne žiadna zmena pre spoločnosti povinné vykazovať podľa jednotlivých krajín v ťažobnom priemysle ani zmena režimu výkazníctva vzťahujúceho sa na subjekty verejného záujmu vrátane zverejňovania nefinančných informácií. Úspory nákladov považované za zanedbateľné sa preto neposudzovali.

---

podnikov. Ostatné členské štáty (predstavujúce dve tretiny malých podnikov) by sa mohli slobodne rozhodnúť, že úpravu neuskutočnia. Tento prieskum vychádza z predpokladu, že všetky členské štáty eurozóny upravia svoje veľkostné kritériá o infláciu.

[18] Hrubý odhad – 77 390 * 6,0 usporených hodín * priemerný hodinový zárobok 15,28 EUR – odvodené z CEPS. Skutočné úspory nákladov spoločnosti v dôsledku zmeny veľkostnej kategórie sa v praxi budú líšiť v závislosti od veľkosti každej spoločnosti, miestnych právnych predpisov a situácie.

[19] Hrubý odhad: 15 777 spoločností x úspory vo výške 4 000 EUR na spoločnosť vrátane 1 000 EUR za vypracovanie účtovnej závierky, plus úspory audítorských poplatkov vo výške približne 3 000 EUR (za predpokladu, že všetky dotknuté členské štáty oslobodia malé podniky). Úspory nákladov, ktoré sú tu použité, uviedla Komisia v správe nadväzujúcej na posúdenie vplyvu v súvislosti s programom REFIT – pozri *správu o Akčnom programe na znižovanie administratívnej záťaže v Európskej únii*, SWD(2012) 423 final (s. 7, s. 15 a s. 16).

[20] Na krajiny bez kategórie strednej veľkosti (Belgicko, Francúzsko, Taliansko, Slovensko, ktoré predstavujú 42 % spoločností) by úprava veľkostných kritérií nemala žiadny vplyv.

Nasledujúci obrázok obsahuje zhrnutie vplyvov na základný súbor a náklady v eurozóne.

Obrázok 5 – Zmena v základnom súbore a úspory nákladov pre každú veľkostnú kategóriu vyplývajúce z upravených veľkostných kritérií v eurozóne

Veľkostná kategória	Zmeny v základnom súbore – eurozóna (vyššia hranica)	Úspory nákladov (vyššia hranica)
Mikropodniky	+77 390	–
Malé podniky	–61 613	7 miliónov EUR
Stredné/veľké podniky	–15 777	63 miliónov EUR

Zdroj: Európska komisia

Sekundárny vplyv na členské štáty mimo eurozóny a krajiny EHP

Zvýšenie veľkostných kritérií vyjadrených v eurách by pre členské štáty mimo eurozóny znamenalo odlišné povinnosti upraviť (alebo neupraviť) veľkostné kritériá. Okrem úpravy o infláciu by sa príslušné vnútroštátne veľkostné kritériá vyjadrené v domácej mene takisto museli upraviť podľa príslušných výmenných kurzov voči euru([21]) zaznamenaných v deň, kedy pozmeňujúci právny akt EÚ nadobudne účinnosť. Keďže tieto budúce kurzy nemožno za žiadnych okolností úplne predvídať, v smernici sa ponecháva prípustná odchýlka 5 %, ktorá umožňuje stanoviť zaokrúhlené veľkostné kritériá v domácich menách. Táto výsada členských štátov prináša nepredvídateľné potenciálne účinky, a to najmä preto, že prípustná odchýlka a miera inflácie sa môžu násobiť alebo navzájom negovať.

Z hrubej analýzy situácie k 31. júlu 2017 (bez ohľadu na prípustnú odchýlku 5 %) vyplýva, že úpravy o infláciu v príslušných krajinách mimo eurozóny by vo všeobecnosti viedli k nerovnomerným výsledkom medzi jednotlivými krajinami. Úpravy by vo všeobecnosti úplne nezodpovedali príslušným mieram inflácie, pričom len niekoľko členských štátov by dokázalo vykonať úpravy v súlade so svojou vlastnou mierou inflácie. Niekoľkým členským štátom by mohla vzniknúť povinnosť zvýšiť veľkostné kritériá o niekoľko percentuálnych bodov nad kumulatívny účinok svojej vlastnej inflácie. Na opačnom konci spektra by si niektoré členské štáty mohli dovoliť neupraviť niektoré veľkostné kritériá (najmä kritériá malej veľkosti).

Záver

Vzhľadom na miernu infláciu v eurozóne za posledných niekoľko rokov by úprava veľkostných kritérií v súčasnej situácii priniesla spoločnostiam v eurozóne potenciálne obmedzené výsledky a spoločnostiam v členských štátoch mimo eurozóny neisté výsledky.

Tieto úvahy sú dôkazom toho, že úprava je ku dňu vyhotovenia tejto správy menej naliehavá. Napriek tomu si Komisia zachováva právo navrhnúť úpravy veľkostných kritérií kedykoľvek v budúcnosti s cieľom vykonať úpravu o infláciu prostredníctvom delegovaných aktov, ako to povoľuje smernica o účtovníctve.

[21] V roku 2013 sa v smernici o účtovníctve stanovilo (článok 3 ods. 9) použitie výmenného kurzu uverejneného v Úradnom vestníku EÚ v deň nadobudnutia účinnosti smernice (29. júna 2013). Takisto sa v nej stanovuje používanie výmenného kurzu uverejneného v deň nadobudnutia účinnosti „každej smernice ustanovujúcej tieto sumy“. Podľa výkladu Komisie to zahŕňa následné legislatívne akty.

Správy o platbách vládam zo strany spoločností pôsobiacich v ťažobnom alebo drevospracujúcom priemysle (podávanie správ podľa jednotlivých krajín)

Doložka o preskúmaní: smernica 2013/34/EÚ (smernica o účtovníctve) – článok 48

V kapitole 10 smernice o účtovníctve zavedenej v roku 2013 sa od veľkých spoločností pôsobiacich v ťažobnom alebo drevospracujúcom priemysle v EÚ vyžaduje, aby od účtovného roku 2016 každoročne podávali správy o platbách vládam. Platby sa musia zverejňovať podľa projektov a podľa vlád. Vládou môže byť miestny, regionálny alebo štátny orgán a podľa vymedzenia by mal zahŕňať štátom vlastnený podnik.

Zvyšovanie transparentnosti platieb vládam

Všetky členské štáty zaviedli túto politiku do vnútroštátnych právnych predpisov v rokoch 2014 – 2017. Väčšina z nich zabezpečila, aby spoločnosti pôsobiace v ťažobnom alebo drevospracujúcom priemysle začali podávať svoje správy podľa jednotlivých krajín od účtovného roku 2016 v súlade s požiadavkami právnych predpisov EÚ alebo ešte skôr (Spojené kráľovstvo, Francúzsko). V troch členských štátoch sa podávanie správ začalo až od účtovného roku 2017, pričom účinky bolo obmedzené z dôvodu počtu dotknutých spoločností. Nebol odhalený žiadny závažný prípad nedodržania predpisov, ale Komisia v súčasnosti vyšetruje niekoľko problémov s dodržiavaním predpisov v niektorých členských štátoch.

Zo štúdie o dodržiavaní predpisov vypracovanej poradenskou spoločnosťou VVA vyplynulo([22]), že v ťažobnom priemysle sa predkladá značné množstvo správ, pričom neexistujú dôkazy o rozsiahlom nedodržiavaní predpisov. Napriek tomu v niektorých prípadoch dodávateľ nedokázal získať správy podľa jednotlivých krajín vo viacerých spoločnostiach a pripísal to najmä nedávnemu zavedeniu, nerovnomerného prístupu k webovým sídlam spoločností alebo obchodným registrom alebo omeškaniam pri predkladaní.

V oblasti klčovania pralesov spoločnosť VVA našla v EÚ iba dve spoločnosti predkladajúce správy, čo je oveľa menej ako očakávané stovky spoločností. Je to najmä z dôvodu osobitostí tohto sektora (veľkosť, činnosti spoločnosti) a záležitostí spojených s reštriktívnym vymedzením pralesov v smernici[23]. Vzhľadom na nedostatok rozsiahleho podávania správ o platbách vládam zo strany spoločností pôsobiacich v oblasti ťažby dreva patria medzi hlavné mechanizmy zavedené na zvýšenie transparentnosti v drevospracujúcom odvetví nariadenie EÚ o dreve (EUTR)([24]) a akčný plán EÚ pre vynútiteľnosť práva, správu a obchod

[22] Valdani, Vicari and Associati, *Štúdia: Review of country-by-country reporting requirements for extractive and logging industries* (Preskúmanie požiadaviek na podávanie správ podľa jednotlivých krajín v ťažobnom a drevospracujúcom priemysle), november 2018 (dostupná na webovom sídle Komisie).

[23] V smernici o účtovníctve sa vymedzuje ako „les a iné zalesnené plochy s prirodzene sa vyskytujúcimi druhmi bez jasnej známky ľudskej činnosti a bez výrazného narušenia ekologických procesov“. Sekundárne lesy sú prirodzený les, ktorý bol vyťažený aspoň raz. Významná časť spoločností pôsobiacich v oblasti ťažby dreva pôsobí mimo primárnych lesov.

[24] Nariadenie EÚ o dreve [EUTR – nariadenie (EÚ) č. 995/2010].

v lesnom hospodárstve (FLEGT)([25]), hoci ani EUTR, ani FLEGT nevyžadujú od prevádzkovateľov podávanie správ o efektívnosti ich náležitej starostlivosti alebo o dodávateľoch porušujúcich platné právne predpisy.

Vo vzorke správ, ktorú spoločnosť VVA preskúmala, poskytla väčšina spoločností požadované informácie. Identifikovali sa viaceré oblasti, v ktorých existuje priestor na zlepšenie. Tieto oblasti, ktoré sa podľa všetkého týkajú skôr slabých stránok alebo flexibilnosti štandardu podávania správ ako dodržiavania predpisov, sú uvedené ďalej v texte.

- Identifikácia vlád na základe názvu – názov vládneho subjektu, ktorý prijal platbu, nie je v správach vždy jasne uvedený. Mnohé spoločnosti uvádzajú len názov krajiny a/alebo označenie „štátny“, „regionálny/miestny“ alebo „obecný“ orgán. V dôsledku toho nie je možné ľahko identifikovať správne vládne subjekty a vyvodiť voči nim zodpovednosť.

- Vymedzenie projektu – právne dôsledky formulácie „zásadným spôsobom prepojené dohody“ vymedzujúcej projekt si spoločnosti môžu vyložiť rôzne. Preto sa podávanie správ o každom projekte v jednotlivých spoločnostiach líši, v dôsledku čoho je ťažké získať úplný a jasný prehľad o projektoch, do ktorých sú zapojené viaceré spoločnosti.

- Spoločný podnik – v ťažobnom sektore sa spoločné podniky vyskytujú často. Spoločnosti sa zvyknú spájať s inými spoločnosťami vrátane štátom vlastnených spoločností, aby sa podieľali na investíciách a činnostiach. Jeden z podnikov zvyčajne zodpovedá za vedenie záznamov o činnostiach všetkých podnikov. Keďže právo EÚ nestanovuje jasné pokyny, existuje viacero spôsobov predkladania správ o platbách: i) pomerne k vlastnému podielu podniku na spoločnom podniku; ii) 100 % platieb spoločného podniku uvádzaných v správach predkladaných zodpovedným podnikom (pričom v tomto prípade sa ostatné podniky môžu rozhodnúť nepodávať správy napriek tomu, že majú právnu povinnosť tak urobiť) alebo iii) iné spôsoby. V dôsledku toho nie sú výsledky podávania správ v plnej miere porovnateľné alebo chýbajú.

- Digitálna využiteľnosť – chýbajúca strojová čitateľnosť, pre používateľov je ťažké využívať údaje predkladané vo veľkom rozsahu a opakovane.

Existujú jasné náznaky, že podávanie správ podľa jednotlivých krajín používa najmä občianska spoločnosť na zvyšovanie informovanosti, prípravu prehľadov alebo infografík alebo vyžiadanie objasnení od vlád a spoločností, čím sa voči nim vyvodzuje zodpovednosť. Keďže ide o nedávnu politiku, informovanosť verejnosti o správach zostáva vo väčšine krajín obmedzená. Ešte je príliš skoro na to, aby sa zaznamenali výrazné zmeny, pokiaľ ide o vyvodenie zodpovednosti voči vládam (najmä v prípade menej demokratických alebo otvorených vlád) alebo správu zdrojov v krajinách s bohatými zdrojmi. Neplánovaným dôsledkom smernice je skutočnosť, že podávanie správ podľa jednotlivých krajín vo veľkej miere využíva občianska spoločnosť na kladenie otázok spoločnostiam a vyvodzovanie zodpovednosti voči nim. V každom prípade aspoň občianska spoločnosť považuje požiadavky na podávanie správ za účinné pri zvyšovaní transparentnosti platieb, ktoré spoločnosti uhrádzajú vládam za ťažbu prírodných zdrojov.

[25] https://www.euflegt.efi.int/documents/10180/452147/FLEGT+factsheet+Trade+and+market.pdf/5ceb3405-3161-26a8-a03c-de87eba7dc5a

Prieskum spoločnosti VVA naznačuje, že argumenty za zahrnutie dodatočných informácií navrhované v doložke o preskúmaní, konkrétne priemerný počet zamestnancov, využívanie subdodávateľov a akékoľvek peňažné pokuty uložené krajinou nemajú širokú verejnú podporu. Občianska spoločnosť by v zásade privítala viac transparentnosti, ale tieto položky nie sú jej najvyššími prioritami. Podnikateľská sféra sa vo všeobecnosti zdráha pridať akúkoľvek ďalšiu požiadavku na podávanie správ, a to na základe pomeru nákladov a prínosov. Vnútroštátne orgány takisto zvyčajne nie sú presvedčené o tom, že tieto ďalšie položky by umožnili lepšie dosahovanie cieľov požiadaviek na podávanie správ. Komisia v roku 2016 zahrnula počet zamestnancov do svojho návrhu na verejné podávanie správ podľa jednotlivých krajín veľkými nadnárodnými spoločnosťami([26]).

Medzinárodný vývoj, vplyv iných medzinárodných režimov

V Kanade, vo Švajčiarsku, v Spojenom kráľovstve a Európskom hospodárskom priestore sú zavedené účinné právne predpisy na zabezpečenie toho, aby sa za ťažobný priemysel týchto krajín podávali správy podľa jednotlivých krajín([27]). Kanada prijala právny predpis týkajúci sa podávania správ podľa jednotlivých štátov([28]) 1. júna 2015. EÚ považuje kanadský štandard za ekvivalent svojho vlastného štandardu([29]). Podobne má aj kanadský minister pre prírodné zdroje právomoc povoliť subjektom podávajúcim správy použiť správy vypracované v inej jurisdikcii (ktorej požiadavky sú považované za prijateľnú náhradu) na splnenie požiadaviek Kanady v EÚ, ako aj v Európskom hospodárskom priestore. Týmto spôsobom EÚ a Kanada zabraňujú viacnásobnému podávaniu správ, a tým aj nadmernému zaťaženiu spoločností. EÚ a Spojené kráľovstvo sú jediné jurisdikcie, ktoré vyžadujú verejné podávanie správ podľa jednotlivých krajín v drevospracujúcom priemysle.

Takisto iniciatíva pre transparentnosť v ťažobnom priemysle (EITI) je súkromnou iniciatívou zameranou na vyvodenie zodpovednosti voči ťažobnému priemyslu. EITI je medzinárodné neziskové združenie registrované podľa nórskeho práva. Spája členov samospráv, ropných, plynárenských a ťažobných spoločností, medzinárodných investorov a organizácie občianskej spoločnosti s cieľom zlepšiť otvorenosť a zodpovedné hospodárenie s príjmami z prírodných zdrojov. V súčasnosti sa skladá z 52 vykonávacích krajín. Správy EITI, uverejňované v rámci vládnej právomoci členských krajín, obsahujú platby prijaté vládami od ťažobných spoločností pôsobiacich v ich jurisdikcii. Správy vypracované v rámci tejto iniciatívy sú verejné a strojovo čitateľné. Podobne ako pri postupe EÚ sa v nich uvádzajú platby rozdelené podľa jednotlivých projektov v danej krajine.

---

[26] Návrh Komisie na smernicu, pokiaľ ide o zverejňovanie informácií o dani z príjmu určitými podnikmi a pobočkami, COM/2016/0198 final – 2016/0107 (COD), apríl 2016.

[27] Na nadobudnutie účinnosti sa v oddiele 1504 Doddovho-Frankovho zákona vyžaduje, aby Komisia USA pre cenné papiere a burzu (SEC) prijala príslušné pravidlo. Ku dňu vyhotovenia tejto správy takéto pravidlo ešte neplatilo. V dôsledku toho spoločnosti kótované na burze cenných papierov USA (súkromní emitenti z USA a zo zahraničia) zatiaľ nemuseli plniť žiadne povinnosti podávania správ podľa jednotlivých krajín, ale situácia sa môže v blízkej budúcnosti zmeniť.

[28] Kanadský zákon o opatreniach na zabezpečenie transparentnosti v ťažobnom odvetví (ESTMA).

[29] Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/1910 z 28. októbra 2016.

EITI a podávanie správ podľa jednotlivých krajín v EÚ sa vzájomne dopĺňajú. Pri podávaní správ podľa jednotlivých krajín v EÚ sa od začiatku vyžaduje zverejňovanie druhov platieb v súlade s požiadavkami EITI. Požiadavky EÚ rovnako do určitej miery ovplyvnili požiadavky EITI, napríklad pokiaľ ide o podávanie správ podľa jednotlivých projektov. V hociktorej krajine EITI pravdepodobne poskytne komplexnejšie informácie týkajúce sa tejto krajiny ako správy predložené v rámci podávania správ podľa jednotlivých krajín v EÚ. Dôvodom je skutočnosť, že správy EITI sa vzťahujú nielen na činnosti riadené priemyslom EÚ alebo Kanady, ale takisto inými zahraničnými spoločnosťami a vnútroštátnymi spoločnosťami vrátane spoločností vlastnených štátom. Správy EITI sú však geograficky obmedzené, pretože jedna správa sa týka len jednej krajiny. Správy EITI sa takisto zvyčajne zverejňujú viac ako rok po správe predloženej v rámci podávania správ podľa jednotlivých krajín v EÚ za daný rok. Počet členov EITI sa od prijatia smernice o účtovníctve zvýšil. Medzi týmito dvomi skutočnosťami neexistuje priama súvislosť, ale to nič nemení na cieli uvedenom v odôvodnení 45 smernice o účtovníctve, podľa ktorého by podávanie správ podľa jednotlivých krajín malo pomôcť vládam krajín s bohatými zdrojmi uplatňovať zásady a kritériá EITI. Aspoň v súčasnosti existuje viacero faktorov, ktoré zabraňujú tomu, aby požiadavky EITI prevažovali nad požiadavkami EÚ a naopak.

Občianska spoločnosť a odvetvie vyzývajú Komisiu, aby naďalej opätovne potvrdzovala záväzok EÚ podporovať transparentnosť v ťažobnom odvetví na medzinárodných fórach, a tým nabádať svojich medzinárodných partnerov k zavedeniu podobných požiadaviek na podávanie správ na celom svete.

Vplyv na konkurencieschopnosť a bezpečnosť dodávky energie

EÚ je veľmi závislá od niekoľkých krajín, pokiaľ ide o jej dodávku ropy aj plynu. Akékoľvek obmedzenia činností spoločností EÚ v strategických partnerských krajinách s bohatými zdrojmi vyplývajúce z požiadaviek na podávanie správ by mali vplyv na energetickú bezpečnosť.

Spoločnosť VVA nenašla žiadne dôkazy o tom, že konkurenti z krajín mimo EÚ by mali výrazné konkurenčné výhody vyplývajúce z toho, že nemusia podáva správy o platbách vládam. Takisto nenašla žiadne prípady krajín mimo EÚ, ktoré by obmedzovali činnosti spoločností z EÚ v dôsledku požiadaviek na podávanie správ. Napriek tomu spoločnosti naďalej znepokojujú chýbajúce rovnaké podmienky, pretože na USA, Čínu a iných konkurentov sa nevzťahujú rovnaké povinnosti týkajúce sa transparentnosti. Priemysel znepokojujú riziká spojené s konkurencieschopnosťou z dlhodobého hľadiska vyplývajúce z chýbajúcich rovnakých podmienok. Zdá sa, že toto tvrdenie podporuje istá akademická štúdia([30]), z ktorej vyplýva, že spoločnosti zverejňujúce správy podľa jednotlivých krajín zvyčajne zvyšujú svoje platby hostiteľským vládam a znižujú a opätovne prerozdeľujú investície v súvislosti s konkurentmi nezverejňujúcimi informácie v týchto krajinách.

[30] Thomas Rauter, *Disclosure Regulation, Corruption, and Investment: Evidence from Natural Resource Extraction* (Regulácia zverejňovania, korupcia a investície: dôkazy z ťažby prírodných zdrojov) – február 2019.

Napriek tomu sa zatiaľ neprejavili žiadne hmatateľné účinky na dodávku energie do EÚ. Politika podávania správ podľa jednotlivých krajín má len niekoľko rokov. Je to oveľa menej ako zvyčajne oveľa dlhšie priemyselné cykly v oblasti ťažby, ropy atď. od prieskumu a investovania až do uzavretia. Z tohto dôvodu je situáciu potrebné podrobne sledovať z hľadiska rizika.

Rozšírenie požiadaviek na podávanie správ na ďalšie priemyselné odvetvia

Pokiaľ ide o občiansku spoločnosť, rozšírenie podávania správ podľa jednotlivých krajín na ďalšie priemyselné odvetvia (napr. telekomunikácie, stavebníctvo) by mohlo pomôcť zmierniť spoločenské a investičné riziká, ako aj zabraňovať protizákonnému konaniu, korupcii a zlému rozpočtovému hospodáreniu a odrádzať od nich. Napriek tomu odborníci a mimovládne organizácie zvyčajne uznávajú nerealizovateľnosť jedného univerzálneho riešenia, akým by bol iba hromadný prenos štandardov podávania správ podľa jednotlivých krajín platných pre ťažobný priemysel na iné odvetvia, napríklad len rozšírením rozsahu pôsobnosti smernice. Každý ďalší sektor by si vyžadoval na mieru prispôsobené požiadavky. Ďalším problémom je, že účinnosť takéhoto opatrenia takisto vo veľkej miere závisí od veľkosti firmy a medzinárodného charakteru sektora. Znamená to, že by mohlo byť nepraktické vymedziť v práve EÚ primeraný rozsah pôsobnosti pre niektoré sektory, pretože by to záviselo od toho, koľko sa do odvetví EÚ, ktoré sú už samy osobe dosť veľké a platia značné sumy vládam, lokálne investovalo v príslušnom sektore v zahraničí. Okrem toho hoci cieľom podávania správ podľa jednotlivých krajín je najmä posilniť postavenie miestneho obyvateľstva, ktoré čelí využívaniu svojich prírodných a neobnoviteľných zdrojov, takéto podávanie správ by nemuselo byť vhodné na dosahovanie podobných cieľov v sektoroch, ktoré nie sú neodmysliteľne späté s environmentálnymi faktormi a faktormi blízkosti.

Audit

Audit nie je povinnou požiadavkou na podávanie správ. Napriek tomu niektoré veľké nadnárodné spoločnosti dobrovoľne využívajú služby nezávislých audítorov, ktorí im poskytujú dodatočné uistenie, s cieľom zvýšiť dôveryhodnosť a spoľahlivosť svojich správ pre používateľov.

Ak by bol audit povinný, zainteresované strany by si želali podrobnejšiu špecifikáciu druhu činnosti, úrovne uistenia, načasovania, obsahu a zverejňovania správ. Za predpokladu tradičných činností auditu spoločnosť VVA odhadla ročné náklady v rozpätí 450 000 EUR až 1 500 000 EUR na spoločnosť. Pri jednoduchšom preskúmaní s obmedzeným uistením by sa znížili na 250 EUR až 450 000 EUR. Náklady na iné druhy činností – s uisťovacími službami alebo bez nich – sa neposudzovali.

Audit podávania správ podľa jednotlivých krajín nie je pre občiansku spoločnosť ako používateľov hlavnou prioritou, hoci uznáva, že audit podávania správ podľa jednotlivých krajín by zvýšil dôveryhodnosť a zefektívnil by uplatňovanie štandardov. Očakávania, že audit by mohol pomôcť napraviť nedostatky štandardov, ako sú napríklad nedostatky uvádzané v tejto správe, môžu byť v každom prípade neopodstatnené. Spoločnosti a regulačné

orgány zvyčajne nepodporujú (alebo prinajmenšom spochybňujú) audit z hľadiska pomeru nákladov a prínosov.

Verejné podávanie správ podľa jednotlivých krajín vzťahujúce sa na nadnárodné spoločnosti vo všeobecnosti

V roku 2016 Komisia navrhla právny predpis, na základe ktorého by sa od veľkých spoločností vyžadovalo vypracúvanie každoročných správ podľa jednotlivých členských štátov a krajín mimo EÚ, v ktorých pôsobia, obsahujúcich informácie o dosiahnutých ziskoch a zaplatených daniach zo zisku([31]).

Ťažba nerastov (náležitá starostlivosť)

EÚ prijala právny predpis o povinnostiach náležitej starostlivosti v dodávateľskom reťazci v súvislosti s ťažbou nerastov [nariadenie (EÚ) 2017/821]([32]).

Záver

Podávanie správ podľa jednotlivých krajín je nedávnou požiadavkou na vykazovanie. K dispozícii sú správy len za niekoľko účtovných rokov. Na dôkladnejšie posúdenie niektorých aspektov účinnosti a prípadných dlhodobých účinkov na dodávku energie do EÚ by bolo potrebné dlhšie obdobie pozorovania. V preskúmaní sa zdôrazňujú viaceré nedostatky v štandardoch podávania správ. Tieto nedostatky obmedzujú prístup k správam a ich použitie, ale nejde o katastrofálne chyby. Predovšetkým spôsob, akým je drevospracujúce odvetvie začlenené do právnych predpisov v tejto oblasti, sa zdá neoptimálny. Je nepopierateľné, že vďaka tejto politike je sektor celkovo transparentnejší, ale globálny súlad vzbudzuje v tomto odvetví naďalej veľké obavy. Preto si občianska spoločnosť aj priemysel želajú, aby regulačné orgány zintenzívnili svoje snahy o dosiahnutie rovnakých globálnych podmienok.

[31] *Návrh Komisie na smernicu, pokiaľ ide o zverejňovanie informácií o dani z príjmu určitými podnikmi a pobočkami*, COM/2016/0198 final – 2016/0107 (COD), apríl 2016.

[32] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/821 zo 17. mája 2017, ktorým sa ustanovujú povinnosti náležitej starostlivosti v dodávateľskom reťazci dovozcov Únie dovážajúcich cín, tantal a volfrám, ich rudy a zlato s pôvodom v oblastiach zasiahnutých konfliktom a vo vysokorizikových oblastiach.

Nefinančné informácie, ktoré majú zverejňovať určité subjekty verejného záujmu

Doložka o preskúmaní: smernica 2014/95/EÚ (smernica o zverejňovaní nefinančných informácií) – článok 3

Účinnosť

Pracovný dokument útvarov Komisie priložený k tejto správe sa zaoberá účinnosťou smernice o zverejňovaní nefinančných informácií z rôznych hľadísk vrátane relevantnosti, spoľahlivosti a porovnateľnosti informácií uverejňovaných v súlade s jej požiadavkami.

Pokiaľ ide o relevantnosť, existuje značné množstvo dôkazov o tom, že mnohé spoločnosti nezverejňujú významné nefinančné informácie o všetkých hlavných záležitostiach týkajúcich sa udržateľnosti. Spoločnosti zároveň zverejňujú značné množstvo informácií, ktoré sú nepodstatné, v dôsledku čoho je pre používateľov ťažšie nájsť informácie, ktoré hľadajú. Tieto závery sa týkajú informácií o vplyve spoločnosti na záležitosti týkajúce sa udržateľnosti a informácií o vplyve týchto záležitostí na vývoj, správanie a pozíciu spoločnosti. Vo verejnej konzultácii zorganizovanej útvarmi Komisie v roku 2020 na účely prípravy revízie smernice o zverejňovaní nefinančných informácií len 6 % používateľov uviedlo, že nemali žiadne problémy v súvislosti s nezverejňovaním všetkých relevantných informácií zo strany spoločností.

Nariadenie o taxonómii prinesie pokrok v oblasti podávania správ spoločností o vplyve ich činností v súvislosti s environmentálnymi cieľmi EÚ. Z tohto hľadiska sú takisto relevantné iniciatívy v oblasti účtovania prírodného kapitálu a metodík na zisťovanie environmentálnej stopy.

Používanie pojmu „nefinančné informácie“ je v prípade informácií o udržateľnosti problematické. Dôvodom je, že informácie súvisiace s fyzickými, transformačnými rizikami alebo rizikami poškodenia dobrého mena môžu byť v skutočnosti významné z finančného hľadiska, a to aj v prípade, že nespĺňajú požiadavky na vykazovanie alebo uverejňovanie vyplývajúce z účtovného rámca vzťahujúceho sa na finančné výkazy.

Pokiaľ ide o porovnateľnosť, respondenti vo verejnej konzultácii uskutočnenej v roku 2018 v rámci vykonávania kontroly vhodnosti rámca EÚ pre podnikové výkazníctvo uviedli, že majú problém porovnať nefinančné informácie uverejňované spoločnosťami. To je v súlade so závermi väčšiny správ a analýz a s názormi rôznych zainteresovaných strán. V rámci verejnej konzultácie uskutočnenej v roku 2020 84 % používateľov uviedlo, že obmedzená porovnateľnosť nefinančných informácií predstavuje závažný problém.

Chýba konzistentnosť, pokiaľ ide o obsah aj prezentovanie informácií o udržateľnosti. Existujúce štandardy a rámce pre výkazníctvo túto situáciu nedokážu náležite vyriešiť. Používatelia nefinančných informácií vrátane investorov a organizácií občianskej spoločnosti takisto uviedli, že široká škála miest, na ktorých sa nefinančné informácie zverejňujú, môže brániť prístupu k informáciám a výrazne ovplyvniť ich porovnateľnosť. Ako sa uvádza v pracovnom dokumente útvarov Komisie, dôležitú úlohu v zlepšovaní prístupnosti a využiteľnosti nefinančných informácií by mohla zohrávať aj digitalizácia.

Prevažná väčšina (82 %) všetkých respondentov v otvorenej verejnej konzultácii v roku 2020 bola toho názoru, že ak by sa od spoločností vyžadovalo používanie spoločných štandardov výkazníctva, vyriešilo by to hlavné problémy súčasného systému zverejňovania nefinančných informácií.

V rámci verejnej konzultácie uskutočnenej v roku 2020([33]) 73 % používateľov uviedlo, že obmedzená spoľahlivosť nefinančných informácií v správach spoločností predstavuje závažný problém. Mnohí používatelia tvrdia, že je to predovšetkým v dôsledku chýbajúcej požiadavky na uistenie v súvislosti s obsahom nefinančných výkazov. Niektoré zainteresované strany tvrdia, že na to, aby sa mohli uistiť o informáciách, musí existovať štandard alebo rámec pre vykazovanie, na základe ktorého môžu audítorské spoločnosti posudzovať informácie predkladané spoločnosťami.

Okrem toho sa zdá, že možnosť povoliť uverejňovanie nefinančných výkazov spoločnosti v samostatnej správe, ktorú využíva 20 členských štátov, oslabuje účinnosť smernice. Zverejnenie nefinančných informácií v samostatnej správe namiesto informácií v správe o hospodárení by mohlo viesť k predpokladu, že zverejnené informácie nie sú dôležité pre pochopenie finančnej výkonnosti spoločnosti, ale nie vždy to tak je.

Okrem toho v mnohých členských štátoch existujú medzery vo vykonateľnosti a dohľade vyplývajúce z viacerých faktorov. Patrí medzi ne neistota týkajúca sa právneho mandátu orgánov dohľadu v tejto oblasti. Samotné orgány dohľadu poukazujú na to, že vykonateľnosť smernice sťažuje flexibilita niektorých požiadaviek na zverejňovanie.

Smernicu o zverejňovaní nefinančných informácií nepovažujú za plne účinnú ani zostavovatelia, z ktorých mnohým vznikajú v súvislosti so zverejňovaním nefinančných informácií zbytočné náklady. Flexibilita a nedostatok podrobností v smernici o zverejňovaní nefinančných informácií znamená, že mnohí zostavovatelia musia pri rozhodovaní o tom, ktoré informácie v správach predložia, zápasiť so zložitosťou a komplexnosťou. Takisto čelia tlaku, aby boli správy, ktoré musia predkladať podľa smernice o zverejňovaní nefinančných informácií, aj v súlade s najrôznejšími prelínajúcimi sa súkromnými rámcami a iniciatívami týkajúcimi sa podávania správ a aby reagovali na žiadosti zainteresovaných strán o informácie.

Rozsah pôsobnosti

Mnohé spoločnosti, ktorých nefinančné informácie používatelia potrebujú, nepodliehajú povinnosti predkladať správy s takýmito informáciami. Z verejnej konzultácie uskutočnenej v roku 2020 vyplynulo, že väčšia respondentov je naklonená rozšíreniu rozsahu pôsobnosti smernice na všetky veľké spoločnosti (70 % respondentov) a všetky spoločnosti s cennými papiermi kótovanými na regulovaných trhoch EÚ (62 % respondentov).

Jedným z dôvodov zváženia rozšírenia rozsahu pôsobnosti na veľké nekótované spoločnosti je takisto skutočnosť, že vplyv podniku na spoločnosť a životné prostredie neurčuje to, či je kótovaný alebo nie. Rozšírenie rozsahu pôsobnosti na všetky kótované spoločnosti by sa

[33] Pozri webové sídlo Európskej komisie.

mohlo považovať za významné z hľadiska ochrany investorov vzhľadom na rastúcu relevantnosť rizík súvisiacich s udržateľnosťou. Takisto môže byť potrebné na to, aby sa zaistilo, že účastníci finančného trhu budú mať potrebné informácie od všetkých spoločností, do ktorých investujú, aby mohli plniť svoje vlastné požiadavky na zverejňovanie informácií o udržateľnosti podľa nariadenia o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore financií, a aby sa zaistilo, že sa nerozhodnú vylúčiť menšie kótované spoločnosti z investičných portfólií na základe skutočnosti, že tieto spoločnosti nezverejňujú potrebné informácie.

Relevantnosť

Hoci počiatočné ciele smernice o zverejňovaní nefinančných informácií sú stále nanajvýš relevantné, smernica už nespĺňa svoj účel. Dôvodom je vývoj iných politík a právnych predpisov, rastúci dopyt po informáciách zo strany investorov a nedávny vývoj v oblasti medzinárodne uznávaných rámcov a usmernení týkajúcich sa zverejňovania informácií.

Na globálnej úrovni predstavovala dohoda o cieľoch OSN v oblasti udržateľného rozvoja z roku 2015 a Parížska dohoda o zmene klímy z roku 2016 silnejšie politické podnety na prechod na udržateľné hospodárstvo a prispeli k rastúcej informovanosti spoločností a investorov o strategickej dôležitosti otázok udržateľnosti.

Na úrovni EÚ akčný plán o udržateľnom financovaní z roku 2018 a Európska zelená dohoda z roku 2019 značne zvýšili politické ambície Európy čo najrýchlejšie sa priblížiť k udržateľnému hospodárskemu a finančnému systému. V rámci akčného plánu o udržateľnom financovaní EÚ prijala nariadenie o taxonómii a nariadenie o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore financií. Oba právne predpisy majú významné dôsledky pre nefinančné informácie, ktoré by spoločnosti mali zverejňovať. Zavedením požiadaviek na zverejňovanie informácií o udržateľnosti pre účastníkov finančného trhu bude mať nariadenie o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore financií priamy vplyv na informácie, ktoré potrebujú od spoločností, do ktorých investujú. V nariadení o taxonómii sa pre spoločnosti zavádzajú nové požiadavky v rozsahu pôsobnosti smernice o zverejňovaní nefinančných informácií, na základe ktorých musia zverejňovať informácie o vykonávaní činností spĺňajúcich podmienky environmentálnej udržateľnosti podľa taxonómie.

Dosiahol sa výrazný pokrok v oblasti medzinárodných rámcov a usmernení týkajúcich sa zverejňovania nefinančných informácií. Od roku 2014 rastie počet rôznych iniciatív, ktoré sa čiastočne prekrývajú a nie sú vždy vo vzájomnom súlade. V roku 2016 uverejnila organizácia Global Reporting Initiative([34]) svoje prvé štandardy v nadväznosti na svoje predchádzajúce generácie usmernení. V roku 2018 Rada pre udržateľnosť účtovných štandardov vydala 77 priemyselných štandardov pre zverejňovanie finančne významných informácií o udržateľnosti. Pracovná skupina pre finančné informácie súvisiace s klímou (TCFD) zriadená Radou pre finančnú stabilitu G20 uverejnila v roku 2017 svoje odporúčania, o ktoré bol na trhu veľký záujem. Medzi ďalšie pokroky dosiahnuté od roku 2014 patrí vyhlásenie o úmysle užšie spolupracovať, ktoré vydalo päť medzinárodných iniciatív v oblasti podávania

[34] www.globalreporting.org.

správ s informáciami o udržateľnosti, iniciatíva Svetového ekonomického fóra zameraná na vypracovanie spoločných ukazovateľov výkazníctva a v roku 2020 začatie verejnej konzultácie Nadáciou pre medzinárodné štandardy finančného výkazníctva o možnom rozšírení jej činnosti na nefinančné výkazníctvo.

Úroveň poskytnutých usmernení a metód

V polovici roka 2017 Komisia v súlade s požiadavkami smernice vydala nezáväzné usmernenia, aby pomohla spoločnostiam s jej vykonávaním. Obsahujú všeobecné nenormatívne usmernenia pre spoločnosti vrátane príkladov zverejňovania informácií pre každú oblasť podávania správ.

Existuje len málo dôkazov o tom, že nezáväzné usmernenia k zverejňovaniu nefinančných informácií uverejnené Komisiou v súlade so smernicou v roku 2017 mali významný vplyv. Vzhľadom na dobrovoľnú povahu usmernení ich podľa vlastného úsudku spoločnosti môžu, ale nemusia uplatňovať. Vo všeobecnosti to znamená, že samotné usmernenia nemôžu zabezpečiť porovnateľnosť informácií medzi spoločnosťami ani zverejňovanie informácií, ktoré používatelia považujú za relevantné. Nezávislé usmernenia môžu dokonca prehĺbiť zložitosť, s ktorou musia zhotovovatelia zápasiť. Hrozí to v prípade, ak ich zhotovovatelia budú vnímať ako doplnenie rôznych súkromných štandardov a rámcov týkajúcich sa zverejňovania nefinančných informácií bez toho, aby sa odstránil tlak vznikajúci z nutnosti individuálne zohľadňovať každý štandard a rámec a reagovať na žiadosti zainteresovaných strán o dodatočné informácie.

V júni 2019 Komisia zverejnila dodatok ku svojim usmerneniam z roku 2017, ktorý bol zameraný na zverejňovanie informácií súvisiacich s klímou a do ktorého boli začlenené odporúčania pracovnej skupiny pre finančné informácie súvisiace s klímou. Keďže sa tento dodatok zameriava na jednu konkrétnu otázku (klímu), očakáva sa, že bude mať výraznejší vplyv na porovnateľnosť informácií zverejňovaných spoločnosťami.

Záver

V Európskej zelenej dohode Komisia oznámila svoj zámer preskúmať smernicu o zverejňovaní nefinančných informácií. V súlade so svojím revidovaným pracovným programom na rok 2020 Komisia prijme návrh na revíziu smernice o zverejňovaní nefinančných informácií v roku 2021. Medzi hlavné otázky, ktorými sa bude zaoberať, patria: obmedzená porovnateľnosť a spoľahlivosť zverejňovaných informácií, skutočnosť, že mnohé spoločnosti nezverejňujú informácie, ktoré používatelia považujú za relevantné, a to, že mnohé spoločnosti, ktorých nefinančné informácie používatelia potrebujú, tieto informácie nezverejňujú. Zavedenie požiadavky, aby spoločnosti podávali správy v súlade so spoločnými štandardmi nefinančného výkazníctva, je kľúčovým dielom skladačky pri riešení týchto otázok.

Požiadavky na zverejňovanie pre emitentov cenných papierov kótovaných na regulovaných trhoch EÚ

Doložka o preskúmaní: smernica 2013/50/EÚ (smernica o transparentnosti)– článok 5

Vplyv smernice na malých a stredných emitentov

Smernicou 2013/50/EÚ, ktorou sa mení smernica 2004/109/ES (smernica o transparentnosti), sa zrušila povinnosť zverejňovať štvrťročné finančné informácie([35]). Cieľom bolo znížiť administratívne zaťaženie kótovaných spoločností([36]), podporiť dlhodobé investície a zlepšiť prístup ku kapitálu pre malých a stredných emitentov([37]). Smernica umožňuje členským štátom a regulovaným trhom vyžadovať podávanie štvrťročných správ, pokiaľ je primerané faktorom prispievajúcim k investičným rozhodnutiam a nepredstavuje neprimerané finančné zaťaženie pre emitentov dotknutého členského štátu. Takisto sa ňou predlžuje lehota na zverejňovanie polročných finančných správ na tri mesiace od skončenia obdobia podávania správ s cieľom poskytnúť dodatočnú flexibilitu a zvýšiť viditeľnosť malých a stredných emitentov.

Po niekoľkých rokoch trhy považujú tieto pravidlá transparentnosti pre malých a stredných emitentov za celkovo primerané a presné([38]). Zrušenie povinnosti predkladania štvrťročných správ je vnímané ako krok znižujúci administratívne zaťaženie kótovaných spoločností bez nepriaznivého vplyvu na ochranu investorov. Existujú však dôkazy o tom, že mnohí emitenti stále zverejňujú štvrťročné správy, a to buď dobrovoľne([39]), alebo preto, že to vyžaduje ich príslušný členský štát alebo regulovaný trh([40]). To má za následok obmedzenie rozsahu a oslabenie vplyvu zrušenia povinnosti predkladania štvrťročných správ.

[35] Buď štvrťročné finančné správy alebo predbežné správy o hospodárení, všeobecne nazývané štvrťročné finančné informácie.

[36] V pracovnom dokumente útvarov Komisie [SEC(2011) 1280 final] priloženom k návrhu smernice 2013/50/EÚ [COM(2011) 683 final] Komisie sa podľa odhadov útvarov Komisie priemerné priame peňažné náklady malých a stredných emitentov na vypracovanie štvrťročných informácií spojené s úpravou, tlačou a prekladom správ pohybujú v rozpätí od 2 000 EUR ročne do 60 000 EUR ročne.

[37] V právnych predpisoch EÚ sa nevymedzujú malí a strední emitenti. Existuje niekoľko málo vymedzení pojmov MSP v EÚ, ktoré zahŕňajú malé podniky. V nich sa však nerozlišuje medzi kótovanými a nekótovanými spoločnosťami. Odkazy na malých a stredných emitentov v tejto správe je preto potrebné chápať ako odkazy na existujúce vnútroštátne koncepcie v jednotlivých členských štátoch.

[38] Podľa odpovedí z viacerých konzultácií, ale najmä podľa súhrnnej správy Komisie z verejnej konzultácie o kontrole vhodnosti rámca EÚ pre uverejňovanie správ spoločnosťami. Potvrdzujú to aj vládni experti z expertnej skupiny Európskeho výboru pre cenné papiere, ktorí poskytli konzultáciu v prvom štvrťroku 2019.

[39] Na základe výsledku konzultácie s Európskym výborom pre cenné papiere sa v najmenej 15 členských štátoch emitenti rozhodli zverejňovať svoje štvrťročné finančné informácie s cieľom poskytnúť investorom prispôsobené informácie alebo jednoducho v reakcii na tlak okolia. Čím väčšia je spoločnosť, tým je ochotnejšia predkladať štvrťročné správy.

[40] Na základe výsledku konzultácie s Európskym výborom pre cenné papiere najmenej päť členských štátov stále vyžaduje zverejňovanie štvrťročných správ a v najmenej siedmich členských štátoch, v ktorých nie je podávanie štvrťročných správ povinné, si zverejňovanie vyžadujú regulované trhy.

Digitalizácia

V smernici o transparentnosti sa od každého členského štátu vyžaduje zriadenie mechanizmu archivovania (úradne určeného mechanizmu) s cieľom zabezpečiť, aby mala verejnosť prístup k informáciám zverejňovaným kótovanými spoločnosťami. Smernica o transparentnosti pripravuje pôdu pre centralizovaný prístup k regulovaným informáciám vo forme európskeho elektronického miesta prístupu. Európske elektronické miesto prístupu zatiaľ nie je funkčné, ale nariadenie 2016/1437([41]) je odrazovým mostíkom k zefektívneniu prístupu k informáciám prostredníctvom tohto miesta prístupu([42]). Napriek tomu zostáva prístup k informáciám fragmentovaný. Vo svojom novom akčnom pláne pre úniu kapitálových trhov([43]) Európska komisia navrhuje doplniť úniu kapitálových trhov zriadením platformy EÚ – jednotného európskeho miesta prístupu. Podobne je takisto cieľom stratégie v oblasti digitálnych financií([44]) vytvoriť európsky priestor pre finančné údaje na podporu inovácií založených na údajoch, a to na základe európskej dátovej stratégie a vrátane zjednodušeného prístupu k údajom a ich využívania.

Okrem zmien smernice o transparentnosti z roku 2013 Komisia v roku 2019 prijala delegované nariadenie, ktorým sa zaviedol jednotný európsky elektronický formát (ESEF) na prípravu ročných finančných správ kótovanými spoločnosťami (nariadenie o ESEF)([45]). Nariadenie o ESEF bude pre spoločnosti platiť od účtovného roka 2020 (t. j. prvé ročné finančné správy v ESEF budú zverejnené v roku 2021)[46]. Cieľom je zjednodušiť podávanie správ a uľahčiť používateľom informácií digitálnu analýzu a porovnateľnosť ročných finančných správ. ESEF je kombináciou rozšíriteľného hypertextového značkovacieho jazykového formátu a internej dátovej štruktúry, pričom nadväzuje na inline rozšíriteľný jazyk pre podnikové výkazníctvo (iXBRL). Nariadením o ESEF sa zabezpečuje postupný vývoj ESEF. Blokové označovanie poznámok sa stane povinným od účtovného roka 2022. Okrem toho je ešte potrebné vyriešiť špecifikácie taxonómie, ktorá sa bude používať v súvislosti so správami právnických osôb používajúcich vnútroštátne všeobecne uznávané účtovné zásady alebo všeobecne uznávané účtovné zásady krajín mimo EÚ.

Hoci sa nariadenie o ESEF zatiaľ neuplatňuje, vyvoláva u vykazujúcich spoločností, vnútroštátnych regulačných orgánov a orgánov dohľadu viaceré obavy, najmä v súvislosti s auditom finančných výkazov vyhotovovaných v súlade s ESEF. S cieľom poskytnúť trhu usmernenia a zabezpečiť konvergenciu vnútroštátnych audítorských postupov Výbor európskych orgánov pre dohľad nad výkonom auditu (CEAOB) v novembri 2019 zverejnil nezáväzné

---

[41] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1437 z 19. mája 2016, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/109/ES, pokiaľ ide o regulačné technické predpisy pre prístup k regulovaným informáciám na úrovni Únie (Ú. v. EÚ L 234, 31.8.2016, s. 1 – 7).

[42] Napríklad väčšina úradne určených mechanizmov štruktúruje svoje verejné nástroje na vyhľadávanie v súlade s klasifikáciou v tomto nariadení.

[43] *Nový akčný plán pre úniu kapitálových trhov*.

[44] *Balík v oblasti digitálnych financií*.

[45] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/815 zo 17. decembra 2018, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/109/ES, pokiaľ ide o regulačné technické predpisy o špecifikácii jednotného elektronického formátu vykazovania (Ú. v. EÚ L 143, 29.5.2019, s. 1 – 792).

[46] Počas trojstranných rokovaní o balíku na obnovu kapitálových trhov uskutočnených v decembri 2020 sa spoluzákonodarcovia dohodli, že do balíka zahrnú zmenu článku 4 ods. 7 smernice o transparentnosti, ktorá členským štátom umožní rozhodnúť sa pre ročný odklad povinnosti zavedenia ESEF za predpokladu, že oznámia Komisii svoj zámer odložiť ju a tento zámer bude náležite odôvodnený.

usmernenia k vykonávaniu auditu ESEF v praxi[47]. Komisia okrem toho v novembri 2020 uverejnila výkladové oznámenie([48]).

Uplatňovanie sankčného režimu smernice o transparentnosti

S cieľom zabezpečiť ďalšiu harmonizáciu a posilnenie vnútroštátnych sankčných režimov([49]) sa na základe zmien smernice o transparentnosti z roku 2013 od každého príslušného vnútroštátneho orgánu vyžaduje, aby mal minimálne právomoci na ukladanie sankcií v prípade porušenia niektorých kľúčových ustanovení. Predovšetkým sa v nej ukladá členským štátom povinnosť zavedenia minimálnych správnych opatrení a sankcií (napr. uloženie peňažných sankcií a zverejňovanie opatrení a sankcií uložených príslušným vnútroštátnym orgánom), ktoré musia byť účinné, primerané a odrádzajúce a musia sa vzťahovať na fyzické aj právnické osoby. Členské štáty majú v každom prípade možnosť ustanoviť ďalšie sankcie alebo opatrenia a vyššie úrovne správnych peňažných sankcií.

Podľa výsledkov konzultácií a analýzy([50]) zmena smernice o transparentnosti z roku 2013 viedla k zjednocovaniu sankčných režimov v jednotlivých členských štátoch. Uplatňovanie účinných, primeraných a odrádzajúcich správnych opatrení za porušenie pravidiel transparentnosti by však mohlo byť harmonizovanejšie. Takisto existujú obavy týkajúce sa činností spojených s vykonávaním, ktoré môžu ohroziť jednotné uplatňovanie sankčného režimu smernice o transparentnosti. V smernici o transparentnosti sa členským štátom ukladá povinnosť udeliť príslušným vnútroštátnym orgánom minimálne právomoci dohľadu, ale podrobnejšie sa v nej neuvádza, ako by sa tieto právomoci mali uplatňovať. Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA) vyvíja významnú snahu o dosiahnutie konvergencie v oblasti dohľadu v súvislosti s postupmi presadzovania príslušných vnútroštátnych orgánov([51]). Vnútroštátne postupy sú však z hľadiska EÚ naďalej väčšinou rôznorodé, napríklad pokiaľ ide o určenie rozsahu, opatrenia na presadzovanie([52]) alebo zverejňovanie sankcií. Vymedzenie právomocí dohľadu sa z dôvodu prístupu minimálnej harmonizácie v jednotlivých členských štátoch takisto veľmi líši. Niektoré príslušné vnútroštátne orgány majú napríklad obmedzenú právomoc viesť vyšetrovanie nefinančných správ, ak sú oddelené od správ o hospodárení. Vzhľadom na tieto skutočnosti bankrot spoločnosti Wirecard([53]) poukázal na to, že niektoré vnútroštátne postupy nemusia byť také účinné, ako sa plánovalo, a odhalil ďalšie potenciálne priestory na zlepšenie. Najmä

---

47 *Usmernenia CEAOB o účasti audítorov na účtovných závierkach v ESEF*.

48 *Výkladové oznámenie o ESEF*.

49 V nadväznosti na oznámenie Komisie s názvom *Posilňovanie sankčných režimov v odvetví finančných služieb* z decembra 2010.

50 Predovšetkým výsledok konzultácie EGESC v prvom štvrťroku 2019.

51 Orgán ESMA podporuje konvergenciu prostredníctvom usmernení, otázok a odpovedí, pracovných programov, činnosti výboru, správ o činnosti atď. V roku 2014 uverejnil *Usmernenia týkajúce sa uplatňovania finančných informácií*, ktoré boli revidované v roku 2020. Jeho *otázky a odpovede o smernici o transparentnosti*, ktoré sa takisto zaoberajú uplatňovaním sankčného režimu, sa pravidelne aktualizujú.

52 Pozri napríklad *Správu ESMA o činnostiach presadzovania a regulačných činnostiach európskych orgánov presadzovania v roku 2019*. Pokiaľ ide o zverejňovanie sankcií, z prieskumu odborníkov EGESC vyplýva, že existujú rôzne postupy, ktoré zahŕňajú napríklad nezverejňovanie opatrení za určitých okolností v súlade so smernicou o transparentnosti. Z geografického hľadiska zostáva prístup roztrieštený z dôvodu chýbajúceho jednotného miesta prístupu EÚ.

53 Nemecká spoločnosť Wirecard s akciami kótovanými na regulovaných trhoch vyhlásila bankrot v júni 2020, keď sa zistilo, že 1,9 miliardy EUR v hotovosti vykázanej v súvahe skupiny chýba.

v rámci zrýchleného partnerského preskúmania orgánu ESMA([54]) sa zistili nedostatky pri presadzovaní finančného výkazníctva spoločnosti Wirecard v Nemecku, pričom sa okrem iného ukázalo, že niektoré vnútroštátne pravidlá nemusia postačovať na zabezpečenie účinnej výmeny informácií medzi vnútroštátnymi orgánmi a na preskúmanie finančných informácií nezávislými príslušnými orgánmi. V smernici o transparentnosti sa poskytuje možnosť určiť iný príslušný orgán ako centrálny príslušný orgán, ktorý bude skúmať, či sú informácie zostavené v súlade s príslušným rámcom výkazníctva, a prijme náležité opatrenia v prípade porušenia. Neuvádza sa v nej však nič o tom, že je potrebné, aby bol tento orgán nezávislý, ani o príslušných povinnostiach centrálneho a iného orgánu. V nadväznosti na svoje zrýchlené partnerské preskúmanie sa orgán ESMA zapojil do diskusií o možných zlepšeniach smernice o transparentnosti a dospel k záveru, že včasnejšie a účinnejšie presadzovanie finančných informácií by mohli pomôcť dosiahnuť tieto opatrenia: i) posilnenie spolupráce medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, na ktoré sa vzťahuje smernica o obchode, a inými orgánmi; ii) posilnenie koordinácie presadzovania finančných informácií na vnútroštátnej úrovni medzi ústrednými príslušnými orgánmi a delegovanými subjektmi/určenými orgánmi; iii) posilnenie nezávislosti príslušných vnútroštátnych orgánov a iv) posilnenie harmonizovaného dohľadu nad finančnými a nefinančnými informáciami v celej EÚ([55]) . Komisia prípad spoločnosti Wirecard pozorne sleduje. Časom môžu zo smernice o transparentnosti alebo z iných oblastí vyplynúť ďalšie ponaučenia.

Fungovanie a účinnosť metód výpočtu hlasovacích práv v súvislosti s finančnými nástrojmi podľa článku 13 smernice o transparentnosti

Podľa pravidiel smernice o transparentnosti všetky fyzické a právnické osoby, ktoré sú držiteľmi finančných nástrojov súvisiacich s akciami, musia emitentovi oznámiť nadobudnutie alebo zbavenie sa významných podielov. S cieľom zabrániť tomu, aby sa nové druhy finančných nástrojov používali na tajné nadobudnutie akcií v spoločnostiach([56]), sa v zmene smernice o transparentnosti z roku 2013 stanovuje, že sa musia zohľadňovať všetky nástroje s ekonomickým účinkom na držbu akcií alebo na oprávnenie nadobudnúť akcie. Ponecháva sa celková menovitá hodnota akcií, ktoré sú podkladom daných finančných nástrojov. V prípade vyrovnaní v hotovosti sa počet držaných akcií vypočítava na základe delta úpravy([57]), vynásobením menovitej hodnoty podkladových akcií ukazovateľom delta daného nástroja. Táto metóda výpočtu sa podrobnejšie opisuje v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2015/761([58]). Emitentom a investorom to umožňuje získať komplexné informácie a presný obraz o štruktúre podnikového vlastníctva a hlasovacích práv.

---

54 ESMA, *Zrýchlené partnerské preskúmanie uplatňovania usmernení týkajúcich sa uplatňovania finančných informácií (ESMA/2014/1293) Spolkovým úradom pre dohľad nad finančnými službami a Panelom pre uplatňovanie finančných informácií (FREP) v kontexte prípadu Wirecard*, 3. novembra 2020.

55 Pozri list orgánu ESMA *komisárovi McGuinnessovi z 26. februára 2021 o ďalších krokoch po Wirecard*.

56 Čo by mohlo viesť k zneužívaniu trhu a poskytovaniu nepravdivých a zavádzajúcich informácií o ekonomickom vlastníctve verejne kótovaných spoločností.

57 Ukazovateľ delta finančného nástroja je pomer, ktorým sa porovnáva zmena ceny aktíva, zvyčajne obchodovateľného cenného papiera, a príslušná zmena ceny jeho derivátu. Udáva, o koľko by sa zmenila teoretická hodnota finančného nástroja v prípade zmeny ceny podkladového nástroja a poskytuje presný obraz o expozícii držiteľa voči podkladovému nástroju.

58 Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/761 zo 17. decembra 2014, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/109/ES, pokiaľ ide o určité regulačné technické predpisy týkajúce sa

Vo svojej analýze nákladov a prínosov([59]) z roku 2014 orgán ESMA zdokumentoval, že náklady pre regulačné orgány a emitentov sú pravdepodobne minimálne. Počas uskutočnených konzultácii([60]) neboli vyjadrené žiadne obavy týkajúce sa nákladov. Niekoľko zainteresovaných strán (spoločnosti, príslušné vnútroštátne orgány), ako aj niektorí vládni experti([61]) však tvrdili, že metóda výpočtu hlasovacích práv by mohla byť vnímaná ako zložitá alebo náročná na výklad.

Vo väčšine prípadov členské štáty transponovali tieto ustanovenia do svojich vnútroštátnych právnych predpisov až začiatkom roka 2016. Delegované nariadenie Komisie o metódach výpočtu významných podielov bolo priamo uplatniteľné koncom roka 2015. Na základe predošlého posúdenia Komisie môže byť ešte príliš skoro na vyvodenie záverov o účinnosti tejto metódy výpočtu na účely transparentnosti. Na zaznamenanie možnej postupnej zmeny správania rôznych zainteresovaných strán a možného vývoja nových finančných nástrojov by bola potrebná šesťročná doba uplatňovania.

Oznamovanie významných podielov akcionármi

S cieľom zlepšiť právnu istotu, zvýšiť transparentnosť a znížiť administratívnu záťaž pre cezhraničných investorov sa smernicou o transparentnosti zaviedol harmonizovanejší režim oznamovania významných podielov hlasovacích práv akcionármi. Členské štáty nemôžu prijímať prísnejšie pravidlá s výnimkou špecifických okolností([62]). Akcionári sa vyzývajú, aby na oznamovanie emitentovi aj príslušnému vnútroštátnemu orgánu používali štandardný formát navrhnutý orgánom ESMA([63]).

Možnosť členských štátov zaviesť prísnejšie požiadavky na oznamovanie zo strany akcionárov za špecifických okolností viedla k rôznym režimom oznamovania v jednotlivých členských štátoch([64]). Osem členských štátov sa rozhodlo stanoviť nižšiu prahovú hodnotu než 5 %, ako sa stanovuje v smernici o transparentnosti. Prevažná väčšina členských štátov takisto zahrnula dodatočné vyššie prahové hodnoty. Vnútroštátne pravidlá sa takisto líšia,

významných podielov. V tomto nariadení sa predovšetkým uvádza, že balíkové a indexové nástroje by sa mali vykazovať len vtedy, ak príslušné cenné papiere predstavujú 1 % alebo viac hlasovacích práv podkladového emitenta alebo 20 % alebo viac hodnoty cenných papierov v balíku/indexe alebo oboje. Ako metóda na stanovenie ukazovateľa delta bol prijatý prístup založený na princípoch. Táto metóda napriek tomu poskytuje dostatočnú presnosť a porovnateľnosť, ak je pod dôsledným dohľadom. Takisto umožňuje zachytávanie novovyvinutých derivátových nástrojov čím sa minimalizuje priestor pre regulačnú arbitráž.

59 Pozri prílohu III ku *Konzultačnému dokumentu o návrhu regulačných technických predpisov k majetkovým účastiam a orientačnom zozname finančných nástrojov, na ktoré sa vzťahujú požiadavky na oznamovanie podľa revidovanej smernice o transparentnosti*.

60 Pozri odpovede na verejnú konzultáciu Komisie o verejnom podnikovom výkazníctve spoločností a odpovede na dotazník EGESC (príloha III k pracovnému dokumentu útvarov komisie o kontrole vhodnosti).

61 EGESC.

62 Podľa článku 3 ods. 1a smernice o transparentnosti je členským štátom umožnené uplatňovať prísnejšie požiadavky v prípade: i) stanovenia nižších alebo dodatočných prahových hodnôt pre oznamovanie podielov hlasovacích práv a požadovania rovnocenných oznámení v súvislosti s prahovými hodnotami založenými na kapitálových podieloch; ii) uplatňovania prísnejších požiadaviek na obsah (ako napríklad zverejňovanie zámerov akcionárov), postup a načasovanie oznámenia; iii) uplatňovania zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení prijatých v súvislosti s ponukami na prevzatie, zlúčeniami a splynutiami a inými transakciami, ktoré ovplyvňujú vlastníctvo alebo ovládanie spoločností, kontrolované orgánmi, ktoré určili členské štáty podľa článku 4 smernice 2004/25/ES (smernice o ponukách na prevzatie), ktoré ukladajú prísnejšie požiadavky na zverejňovanie.

63 Formulár je dostupný na webovej adrese https://www.esma.europa.eu/document/standard-form-major-holdings.

64 Pozri *Praktickú príručku o vnútroštátnych pravidlách pre oznamovanie významných podielov* orgánu ESMA z roku 2019.

pokiaľ ide o vymedzenie udalosti, ktorou vzniká oznamovacia povinnosť akcionárov, obdobia, po ktorom sa predpokladá, že akcionár sa dozvedel o tejto udalosti, lehoty, ktorú má akcionár na oboznámenie emitenta, komunikačného kanála na doručenie oznámenia (e-mail, digitálny portál, fax alebo pošta). Pri konzultáciách sa ukázalo, že akcionárom z toho vyplývajú dodatočné náklady na cezhraničné investície vzhľadom na celý rad uplatniteľných režimov v závislosti od domovského členského štátu emitenta.

Situácia je podobná, pokiaľ ide o lehotu a formát, v ktorých emitenti zverejňujú oznámenia akcionárov. Podľa väčšiny respondentov môžu rôzne režimy oznamovania v jednotlivých členských štátoch spôsobovať ťažkosti používateľom informácií zverejňovaných emitentmi, najmä pokiaľ ide o načasovanie a komunikačné kanály. Niektorí používatelia by boli naklonení povinnému štandardnému formuláru na zverejňovanie oznámení akcionárov zo strany emitentov, aby sa zjednodušilo porovnávanie a analýza zverejnených informácií. Štandardný formulár zverejnený orgánom ESMA nie je povinný (hoci sa od príslušných vnútroštátnych orgánov očakáva, že uvedú vysvetlenie, ak sa rozhodnú nezaviesť ho pre emitentov, nad ktorými vykonávajú dohľad). To vedie k používaniu rôznych formulárov na oznamovanie.

Z týchto dôvodov sa Komisia naliehavo vyzýva, aby uplatnila svoje delegované právomoci a prijala technické predpisy špecifikujúce a harmonizujúce požiadavky na oznamovanie v potrebnom rozsahu.

Správa o platbách vládam zo strany spoločností pôsobiacich v ťažobnom alebo drevospracujúcom priemysle (podávanie správ podľa jednotlivých krajín)

V zmene smernice o transparentnosti z roku 2013, ktorá dopĺňa kapitolu 10 smernice 2013/34/EÚ (smernice o účtovníctve), sa zaviedla povinnosť emitentov pôsobiacich v ťažobnom priemysle alebo v oblasti klčovania pralesov podávať výročnú správu o platbách uhrádzaných vládam v krajinách, v ktorých pôsobia. Táto správa musí byť vypracovaná v súlade s kapitolou 10 smernice o účtovníctve.

Členské štáty celkovo správne transponovali toto ustanovenie pre kapitálové trhy. Viac podrobností sa nachádza v časti tejto správy o podávaní správ podľa jednotlivých krajín.

Záver

Zmena smernice o transparentnosti z roku 2013 vo všeobecnosti zlepšila fungovanie kapitálových trhov tým, že zmiernila zaťaženie malých a stredných emitentov, umožnila využitie strojovej čitateľnosti (ESEF) s cieľom zlepšiť porovnateľnosť informácií kótovaných spoločností pre používateľov a harmonizovala výpočet hlasovacích práv. Komisia však poukazuje na viaceré obavy, najmä pokiaľ ide o uplatňovanie finančných a nefinančných informácií. Niektoré vnútroštátne postupy nemusia byť také účinné, ako sa plánovalo, pretože sa vnímajú ako nedostatočné na zabezpečenie účinnej výmeny informácií medzi vnútroštátnymi orgánmi a na preskúmanie finančných informácií nezávislými príslušnými orgánmi. Komisia takisto poukazuje na nepriaznivé vplyvy odlišujúcich sa vnútroštátnych pravidiel týkajúcich sa oznamovania zo strany akcionárov na integráciu kapitálových trhov EÚ.